

گفت و گو با حاج «قاسم مهرنیا» پیر غلام اهل بیت(ع) درباره هنر تعزیه خوانی در استان

حمایت اندک از تعزیه خوانی

این افراد و گروه ها احتیاج به حمایت مادی و معنوی دارند. باید الان در ماه محرم و صفر مثل قبلا که سوگواره برگزار کردیم، باز هم برگزار شود تا بتوانیم از دل این سوگواره استانی، گروه ها و افراد برتر را به سوگواره ملی ببریم. حتی می توانیم از تعزیه خوان های برتر کشور دعوت کنیم که به استان مان بیایند.

در گذشته تعزیه خوانی به اسم «میرزای شاهرودی» که به بجنورد می آمد یک ماه در حسینیه منتظری اجرا می کرد که بسیار مورد استقبال مردم بود اما نکته جالب این جاست که او که از تعزیه خوان های برتر کشور بود، از نسخه های شاعر بجنوردی، «ناطق بجنوردی»، استفاده می کرد که نشان از توانایی بالای ما در این هنر دارد.

چند خاطره جالب از اجرای مراسم تعزیه خوانی در استان مان تعریف کنید.

قبل از پیروزی انقلاب اسلامی که تعزیه خوانی قدغن بود در روستای فیروزه مراسمی برگزار شده بود، به نقل از استاد «غیب ا... فیروزه ای» تعریف می کنم که چند ژئندارم برای جلوگیری از مراسم روز عاشورا می روند اما کمد خدای روستا آن ها را به داخل اتاقی می برد و صبحانه مفصلی تدارک می بیند و در اتاق را روی آن های قفل می کند و در تمام مدت اجرای مراسم تعزیه ژئندارم ها مجبور بودند که از پنجره همان اتاق که به مراسم مشرف بوده، آن را تماشا کنند.

در یکی از تعزیه خوان هایی که در بجنورد برگزار شده بود بازیگر نقش شمر به بازیگر نقش مقابل ضربه محکمی می زند که از بس در نقشش فرو رفته بود باعث شده بود کنترل شدت ضربه از دستش در برود و بازیگر آن نقش نتواند دیگر به ادامه نقشش بپردازد.

باید در طول سال کلاس هایی برگزار شود تا جوان ها با این هنر بیشتر آشنا شوند و تعزیه خوان های جدیدی تربیت کنیم

حاج «اسدا... اصغرزاده» را که از اهالی پای توپ بجنورد بود هم به اسم «اسدا... شمر» می شناسند. حاج آقای «معنوی» که از قاریان برجسته بود نقش «امام حسین(ع)» را در تعزیه بازی می کرد.
حاج «محمد دهگاهی»، حاج آقای «موسوی» و «حسین عطایی» معروف به «حسین بابا» نقش اولیا را بازی می کرد. آقای «محمد معنوی» نقش «حضرت سکینه(س)» را در تعزیه بازی می کرد. همه این بزرگواران که نام بردم به رحمت خدا رفتند. «محمد صدری» تنها بازمانده نسل قدیم تعزیه خوانی است که از اولیا خوان ها بوده و الان دوران کهولت را سپری می کند.

از آن هایی که در قید حیات هستند و کار می کنند می توانم از استاد «ابراهیم جعفری»، استاد «پارساپور» و استاد «قنبرعلی» نام ببرم که همگی آن ها بالای ۶۰ سال و بیشتر علاقه دارند در این سن، نسل جدید تربیت کنند. آقای «ا...ا...» هم بیشتر نقش «حضرت ابوالفضل» را بازی می کند. استاد «جعفری» و استاد «پارساپور» کلاسونهی از لباس و ادوات جنگی تعزیه دارند. استاد «جعفری» حدود ۲۰۰ نسخه تعزیه دارد. افراد دیگری هم مثل استاد «قنبرعلی» و استاد «نامور» را هم داریم که در این عرصه فعال هستند.

به نظرم به حضور چنین استادیی باید در طول سال کلاس هایی برگزار شود تا جوان ها با این هنر بیشتر آشنا شوند و تعزیه خوان های جدیدی تربیت کنیم.

متولیان فرهنگی برای زنده نگه داشتن تعزیه چه کارهایی کردند و چه کارهایی لازم بود و هست که انجام دهند؟

متولیان قبل انقلاب که علاقه ای نداشتند اما از متولیان فعلی انتظار داریم که برای زنده نگه داشتن این هنر اصیل ایرانی- اسلامی توجه بیشتری کنند. حتی بعد از کم شدن کرونا در بیست و یکم ماه مبارک رمضان شاهد چند اجرا در امامزاده سیدعباس(ع) بجنورد بودیم. این گروه ها برای این که مستعلمان راحت باشند هر کدام ۳۰۰ صدلی کرایه کرده بودند اما با توجه به استقبال زیاد مردم، باز هم عده ای سرپا مراسم را تماشا کردند. از متولیان انتظار داریم مثل بقیه هنرها به تعزیه هم توجه کنند چرا که تعزیه خوانی هنر نمایشی است.

ارتباط هستم مطلع هستم که هزینه های زیادی مثل لباس و ادوات جنگی و شرایط سختی برای اجرا دارند و حمایت ها هم کم است.

اگر حمایت ها از این هنر اسلامی بیشتر شود قطعاً رونق بیشتری خواهد گرفت.آن طور که من از دوران نوجوانی ام یعنی حدود ۶۰ سال قبل به یاد دارم، ۷ هیئت دسته روی در بجنورد داشتیم که در عاشورا از حسینیه به سمت امامزاده سیدعباس(ع) حرکت می کردند. چند تا از این هیئت ها تعزیه خوانی هم داشتند و تعزیه روی در حرکت داشتند به گونه ای که پیشاپیش هیئت حرکت می کردند و تخت روان هایی داشتند که در آن بارگاه یزید، گهواره حضرت علی(ع) و غیره بود و چند نفری آن تخت ها را حمل می کردند.

چند نفر اولیاخوان و چند نفری هم اشقیابخوان بودند. اولیاخوان ها سبزپوش، اشقیابخوان ها قرمز پوش و بعضی ها مثل حر، سفید یا زرد می پوشید. این ها در صف هایی منظم حرکت می کردند اما اشقیابخوان ها برای نشان دادن شرارت با اسب ها به تاخت می رفتند. آن ها در حوالی معصوم زاده ۳ ساعت جریان روز عاشورا از شهادت حر تا شهادت امام حسین(ع) اجرا می کردند.

الان تعزیه خوان های خوبی در بجنورد، گرمه، جاجرم، خراشا، سنخواست، شیروان و روستاهای اطراف بجنورد مثل فیروزه، بدرانلو و بوربور داریم. هر سال در روزهای تاسوعا و عاشورا در امامزاده سیدعباس(ع) برنامه تعزیه داریم.

چند بار در گذشته در استان سوگواره های خوبی برگزار کردیم و یک بار هم تعزیه خوان های برجسته را به برج میلاد بردیم و برنامه هایی را اجرا کردیم که مورد استقبال بازدیدکننده های این برج قرار گرفت.

چه افرادی برای زنده نگه داشتن هنر تعزیه در استان تلاش کردند؟ مهم ترین افراد فعال در نقش های مختلف تعزیه در منطقه را معرفی کنید.

این ها افراد عاشقی هستند که برای زنده نگه داشتن این هنر ایرانی مذهبی تلاش می کنند و به دلیل ارادت به امام حسین(ع) همچنان در حال فعالیت هستند. استاد «حسین شیردل» را به اسم «آته شمر» و حاج کربلایی «اسدا... فیروزه ای» را هم به اسم «کربلایی اسدا... شمر» می شناسند.

گروه فرهنگ و هنر- هنر تعزیه خوانی نمایانگر بخشی از فرهنگ غنی ایرانی- اسلامی است. هر گاه در جهان از مراسم ملی یا نمایش های ملی سخن به میان می آید نام تعزیه خوانی ایران به گوش می خورد که حتی جای خود را در میان سبک های اجرایی نمایش باز کرده است. این هنر که بیشتر در ماه محرم اجرا می شود در یونسکو هم ثبت شده است. اما سابقه فعالیت هنر تعزیه در استان چگونه بوده و چه افرادی برای زنده نگه داشتن آن فعالیت کرده اند؟ اوضاع فعلی این هنر چگونه است؟ برای آگاهی از پاسخ این سوالات سراغ یکی از داوران قدیمی و فعالان نام آشنای هنر تعزیه رفتیم.

حاج «قاسم مهرنیا» ملقب به خادم بجنوردی، پیر غلام اهل بیت(ع)، بیش از ۵۰ سال است که مشغول خدمت به عاشقان حسینی است. وی در چند برنامه سوگواری و تعزیه، داور و سرداور و مدتی هم جزو انجمن تعزیه خوانان بجنورد بوده و در برنامه سوگواری که در سال ۱۳۸۴ در استان برگزار شد، ناظر کار دآوری بود.

«حاج قاسم» از شاعران آیینی هم است و بسیاری از اشعار دو کتاب وی شامل «قطره ای از قلمز» و «پرواز پرندگان با هم زیباست»، آیینی است.

عصر یکی از روزهای دهه اول محرم برای گفت و گو با این چهره شاخص فرهنگی به محل هیئت دیوانگان حسینی بجنورد رفتیم؛ جایی که سال هاست حاج «قاسم مهرنیا» در آن جا به عاشقان حسینی خدمت می کند. او از شرایط گذشته و حال هنر تعزیه گفت و در پایان دو خاطره جالب از اجرای این مراسم مذهبی برایمان تعریف کرد. گفت و گوی ما با «حاج قاسم» را در ادامه می خوانید.

درباره جایگاه گذشته و فعلی هنر تعزیه در خراسان شمالی بگویید.

هنر تعزیه سابقه دیرینه ای در کشور دارد و بعضی از محققان آن را به زمان دلیلمیان نسبت دادند، حتی نسخه هایی از سیاوش شاهنامه داریم. تعزیه خوانی در گذشته در زمان قاجار در تکیه دولت انجام می شد. در زمان پهلوی، تعزیه خوانی رونق سابقش را از دست داد و حتی قدغن شد اما بعضی از روستاها این برنامه را تعطیل نکردند که می توان از روستاهای فیروزه و بدرانلو نام برد.

بعد از پیروزی انقلاب اسلامی، انجمن تعزیه خوانی در تهران تشکیل شد که خیلی از تعزیه خوان ها را زیر پوشش خود قرار داد و حتی گروه هایی را به خارج کشور فرستاد و خیلی مورد استقبال قرار گرفت. الان تعزیه خوانی در همه جای کشور رواج دارد. در استان ما بسیاری از پیش کسوتان این هنر به رحمت خدا

گرفته اند ولی حمایت ها بسیار اندک و ناکافی است.

این که با خیلی از این گروه ها در

با توجه به این که با خیلی از این گروه ها در ارتباط هستم مطلع هستم که هزینه های زیادی مثل لباس و ادوات جنگی و شرایط سختی برای اجرا دارند

استقبال از تعزیه خوانی

همزمان با آغاز فعالیت هیئت عزاداری «قاصدان نینوا» در بجنورد توسط کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان خراسان شمالی، تعزیه خوانی در این هیئت با استقبال قابل توجهی از سوی اهالی مرکز استان رو به رو شده است. برنامه های این هیئت در حسینیه جاجرمی از ساعت ۱۶ آغاز می شود و این برنامه ها تا ۱۳ مرداد ادامه خواهد داشت. به جز تعزیه خوانی، سرود، قصه گویی و شعرخوانی هم دیگر برنامه های هیئت «قاصدان نینوا» را تشکیل می دهد که مسئولیت اجرای این برنامه ها را کودکان و نوجوانان برعهده دارند.

فیلم تئاتر «طفل و تیر و تشنگی» اکران آنلاین می شود

رویا ناصری، رکسانا تاج الدینی، علیرضا حسین پور و آرتپای حاجی مرادبیگی بر عهده داشتند. از دیگر عوامل این اثر، الهه زاده محمدی، مشاور کارگردان، انوش معظمی، شاعر و رضا بنایی و شهرام صالحی، موسیقی، طراح صحنه، نسیم یاقوتی، طراح نور، محمدرضا شامولوفرد و طراح پوستر، بهزاد غریب پور بودند که با این نمایش همراهی کردند.

است. در این نمایش، هنرمندانی همچون زهرا مریدی، مرجان امیراجمند، سارا بنی صدر، مریم کیاهاشمی، رکسانا تاج الدینی، الهه زاده محمدی، سمیرا شرافاتی، دنیا قاسمی و سمیه نادری به عنوان بازیگر و عروسک گردان حضور دارند. مشاور طراحی و ساخت عروسک را عادل بزوده و طراحی، ساخت عروسک و دکور را نسیم یاقوتی،

فیلم تئاتر «طفل و تیر و تشنگی» ۱۶ و ۱۷ مرداد اکران آنلاین می شود. این فیلم تئاتر «طفل و تیر و تشنگی» به کارگردانی «حجتا... ناطری» همزمان با تاسوعا و عاشورای حسینی در قالب طرح نذر فرهنگی به صورت رایگان در پرتال اینترنتی کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان در دسترس علاقه مندان و عزاداران سالار شهیدان، امام حسین (ع) قرار خواهد گرفت. علاقه مندان و عزاداران سرور و سالار شهیدان می توانند با مراجعه به پایگاه کانون به نشانی cinema.kpf.ir در تاریخ های یاد شده به تماشای این فیلم تئاتر بنشینند.

به گزارش اداره کل روابط عمومی و امور بین الملل کانون، این فیلم تئاتر عروسکی درباره بخشی از وقایع روز عاشورا است. نمایش «طفل و تیر و تشنگی» کاری از گروه نمایشی مکتب و به تهیه کنندگی مرکز تولید تئاتر و تئاتر عروسکی کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان است که نویسندگی آن را «مهدی پورضائیان» برعهده داشت.

نمایش «طفل و تیر و تشنگی» با محوریت شهادت حضرت علی(ص) و بازیانی ساده برای کودکان و مبتنی بر مستندات تاریخی است. این نمایش که در سال ۱۳۸۵ به روی صحنه رفته، روایتی شاعرانه از شهادت مظلومانه حضرت علی(ص) را

موفقیت عضو کانون «شهدای پشنده» در مسابقات قرآنی

«زینب قلی زاده» حافظ ۱۵ ساله کل قرآن کریم، و عضو کانون فرهنگی هنری «شهدای پشنده» در شهرستان راز و جرگلان، موفق شد رتبه اول مسابقات قرآنی دانش آموزی دختران کشور را کسب کند. به گزارش ستاد ارتباطات رسانه ای فهما از خراسان شمالی، «مریم امینی»، مدیر کانون روستایی شهدای پشنده شهرستان راز و جرگلان گفت: این حافظ نوجوان، تربیت شده روستای پشنده و برنامه های قرآنی این روستاست که با تلاش بی وقفه توانسته تمام قرآن را حفظ کند و در این مسابقات بدرخشد. وی اضافه کرد: این مسابقات چهلمین دوره مسابقات قرآنی دانش آموزی کشور است که این حافظ نوجوان در مراحل شهرستانی و استانی آن توانست در جایگاه اول بایستد. وی افزود: رشته های قرائت، تحقیق، ترتیل، حفظ ۱۰ و ۲۰ جزء و حفظ کل قرآن کریم به صورت مجازی از اول تا هفتم تیر اجرا و بخش حضوری آن نیز دوم تا هشتم مرداد در تبریز با مشارکت حدود ۱۵۰۰ دانش آموز انجام شد. «امینی» همچنین گزارشی از فعالیت های قرآنی این کانون ارائه کرد و گفت: تاکنون به ۸۰ داوطلب قرآن آموز و علاقمند به حفظ آیات شریف در این کانون آموزش داده شده که ۵۰ تن آن ها به طور مستمر هم اکنون در حال آموزش هستند که ۲ نفر حافظ کل و یک نفر حافظ ۱۵ جزء و باقی نیز حافظ جزء ۳۰ شدند.

وی برگزاری مسابقات قرآنی و ایجاد رقابت در رشته های ترتیل و قرائت و نیز حفظ قرآن در میان نوجوانان و همچنین برگزاری محافل انس با قرآن کریم را از مهم ترین برنامه های این کانون، با محوریت خانه قرآن و پایگاه بسیج مسجد آن نام برد.